

Economie en bedrijfsvoering

- * Nieuwe circulaire businessmodellen, digitalisering als hefboom, belangrijkste hinderpalen?
- * Impact op zelfstandige ondernemers?
 - * Rol innovatiestructuren en steuninstrumentarium
- * Milieuregelgeving: stimulans of hinderpaal?

Arbeid en competenties

- * Omvang en structuur van de werkgelegenheid, winnaars versus verliezers
- * Functie-inhoud, mismatch arbeidsvraag en aanbod, behoefte aan arbeidsmarktbaarheid?
- * Implicaties voor competenties, betekenis levenslang leren, rol van onderwijs en opleidingsinstanties, VDAB, sectorfondsen

Sociaal overleg

- * Circulaire economie op de agenda van het sociaal overleg op bedrijfs- en sectorniveau?
- * Betrokkenheid van werknemers bij transformaties?

1. Wat doen jullie vandaag concreet rond circulaire economie en waarom? Welke initiatieven plannen jullie in de toekomst nog?
2. Wat zijn jullie noden of verwachtingen t.a.v. de overheid en t.a.v. de interprofessionele sociale partners? Waar kunnen zij helpen/sturen?

Rondetafel circulaire economie met de recyclagesector

Verslag

25 september 2018

1 Situering

De SERV organiseerde op 25 september 2018 een rondetafel over de transitie naar circulaire economie met de recyclagesector. Deze rondetafel past in het traject van de SERV om te komen tot beleidsaanbevelingen om de transitie naar een circulaire economie te versnellen. Eerder publiceerde de SERV een [startnota](#) over circulaire economie en bracht de SERV de [barrières](#) voor een circulaire economie in kaart. Op 27 juni vond een eerste rondetafel plaats met volgende sectoren: technologie & maakindustrie, textiel & houtbewerking en chemie, kunststoffen & lifesciences (zie [verslag](#)).

Hierna volgt een uitgebreid verslag van de rondetafel met de recyclagesector. De verslaggeving gebeurt thematisch en concrete aanbevelingen van de sector zijn gebundeld en als opdracht geformuleerd.

2 Deelnemers

- Lieve De Preter – nationaal secretaris ACV metea
- Geert Dumortier – nationaal sectoraal verantwoordelijke metaal ACLVB
- Pamella Maes – sectormedewerker algemene centrale ABVV
- Koen Smets – clustermanager Renewi
- Stany Vaes – directeur Go4circle
- Marie Van Breusegem – juridisch en sociaal adviseur Coberec
- Patrick Van den Bossche – hoofd expertisecentrum milieu AGORIA

Naast deze deelnemers waren ook verscheidene waarnemers aanwezig: vertegenwoordigers van SERV-partners, de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) en het SERV-secretariaat (studiedienst en Stichting Innovatie & Arbeid).

3 Recyclagesector in beeld

Als inleiding op het rondetafelgesprek gaven Stany Vaes, Koen Smets en Patrick Van den Bossche een korte situering van de recyclagesector. Zij deden dit aan de hand van enkele slides (zie links). Hierna worden de belangrijkste punten uit deze situering beknopt weergegeven.

3.1 De circulaire economie in Vlaanderen

Stany Vaes, directeur bij Go4circle geeft toelichting bij de circulaire economie en de rol van Go4circle als bedrijfsfederatie. Zie [presentatie Go4circle](#).

De laatste twee decennia kenmerken zich door een absolute ontkoppeling tussen de levensstandaard en de productie van afvalstoffen. Op het vlak van huisvuilophaling is een evolutie te verwachten van individuele huis-aan-huisophalingen naar meer collectieve systemen, met centrale inzamelpunten en mini-recyclageparken.

Go4circle vertegenwoordigt meer dan 8 000 werknemers, waarvan 80% arbeiders en 90% zonder diploma. In totaal telt de recyclagesector meer dan 12 000 werknemers, wat ongeveer 0,5 % van de Vlaamse tewerkstelling bedraagt. Dit is de directe tewerkstelling, maar elke directe job in de recyclagesector creëert ook 1,3 indirecte jobs elders in de economie.

Naar de toekomst worden extra jobs verwacht omdat de activiteiten in een circulaire economie arbeidsintensiever zijn. Moeilijk te zeggen om hoeveel jobs het gaat en welke jobs het zullen zijn. Wel is duidelijk dat het om andere jobs zal gaan en dat er krapte zal ontstaan op de arbeidsmarkt.

3.2 Renewi – waste no more

Koen Smets, clustermanager bij Renewi geeft toelichting bij de voornaamste activiteiten van zijn bedrijf. Zie [presentatie Renewi](#).

In 2017 fuseerden het Engelse Shanks en het Nederlandse Van Gansewinkel tot Renewi. Het bedrijf heeft 8 000 werknemers en 2 600 voertuigen en is voornamelijk actief in de Benelux, maar ook in de UK, Canada en Zuid-Europa. Het telt vier afdelingen: (1) *municipal* (LT-contracten met gemeenten vooral in UK en Canada), (2) *hazardous waste* (specifieke behandelingsinstallaties vb. pyrolyse bij ATM Moerdijk), (3) *monostreams* (verwerking van o.a. bruin en witgoed, vlakglas, vergistingsactiviteiten, ...) en (4) *commercial waste* (traditionele inzamelactiviteiten in BE en NI zoals PK / Restafval / Hout / bouw- en sloop/plastics / ... maar ook inzamelactiviteiten (huis à huisophalingen iov gemeentes / intercommunales).

In Vlaanderen telt Renewi ongeveer 2 000 werknemers die voor 60 tot 80% ingezet worden voor de inzameling. Renewi is lid van Go4circle.

Onder het motto “waste to product” wil Renewi evolueren van een inzamel- naar een recyclagebedrijf waarbij de traditionele inzamelactiviteiten nog slechts 20 tot 30% zal uitmaken van de activiteiten.

3.3 Agoria – toppositie Vlaanderen in recyclage van kritieke metalen

Patrick Van den Bossche, hoofd van het milieudepartement van Agoria, licht de toppositie van Vlaanderen toe op het vlak van de recyclage van kritieke metalen. Zie [presentatie Agoria](#).

Bij Agoria zijn bedrijven aangesloten die non ferro metalen recycleren. Het betreft een breed gamma aan ‘grondstoffen’: schroot, complexe bijproducten en complexe einde levenproducten. Vlaanderen heeft een recyclagecapaciteit voor talrijke kritieke metalen (cfr. aanduiding in tabel van Mendeljev in presentatie).

Er werken in de sector ongeveer 7 500 werknemers. Een belangrijke uitdaging naar de toekomst is het behoud en het verder versterken van deze activiteiten.

Recyclage van deze materialen is niet enkel interessant vanuit de optiek van materialenefficiëntie, maar ook voor energie-efficiëntie. Ondanks de energie die nodig is in het recyclageproces is hergebruik van vb. aluminium veel energie-efficiënter dan de ontginning van primair aluminium.

4 Vraagstelling per thema

Hierna volgt een chronologisch verslag van het rondetafelgesprek voor de drie thema’s: arbeid & competenties, economie & bedrijfsvoering en sociaal overleg. Per thema worden achteraan de aanbevelingen die de deelnemers formuleerden gebundeld.

Uit het gesprek blijkt duidelijk dat er grote verschillen bestaan tussen de deelsectoren in de recyclage: qua bedrijfsgrootte, qua vereiste competenties en bijhorende opleidingsnoden, qua barrières en uitdagingen naar de toekomst.

4.1 Arbeid en competenties

Er wordt ingezoomd op de impact van circulaire economie op arbeidsmarkt, op vereiste competenties en de manier waarop hier al dan niet al wordt ingespeeld of zou moeten ingespeeld worden.

VRAGEN

- (1) Hoe zorgt de sector dat werknemers mee zijn met de evoluties op vlak van circulaire economie en bijhorende competentienoden?
- (2) Wat zijn de verwachtingen ten aanzien van het onderwijs, VDAB, sectorale opleidingsfondsen, eventueel avondonderwijs?

Lieve De Preter vertegenwoordigt ACV-metea in de sectoren van metaal- en textielrecuperatie. Dit zijn typische KMO-sectoren. De gemiddelde tewerkstelling is er erg klein. Er zijn slechts enkele grotere ondernemingen waar sociaal overleg plaatsvindt in een comité voor preventie en bescherming op het werk en/of in een ondernemingsraad. In deze twee subsectoren wordt dus nauwelijks sociaal overleg gevoerd. Zij houdt een pleidooi om op sectoraal niveau te **zorgen dat arbeiders mee zijn met de transitie naar circulaire economie**. Dit impliceert de ontwikkeling van een specifiek opleidingsaanbod, maar ook de nodige aandacht schenken aan de kwaliteit van jobs. Het onderzoek naar **werkbare jobs voor laaggeschoolden** in de circulaire economie is nog vrij beperkt. Ze suggereert om hiervoor de paritaire instellingen van vb. de metaalsector te gebruiken om werknemers mee te nemen in de transitie naar meer circulaire economie.

Koen Smets stelt dat Renewi in België veel laaggeschoolden tewerkstelt, het betreft vooral inzamelaars en chauffeurs. Naarmate Renewi zich ontwikkelt van een inzamelbedrijf naar een recyclagebedrijf zal er meer automatisering en robotisering plaatsvinden. Er zullen zeker nog steeds laaggeschoolden nodig zijn, maar de focus zal meer komen te liggen op meer technische profielen. Zo zullen er meer operatoren nodig zijn om complexe recyclage installaties te bedienen. Huidig personeel moet opgeleid worden om te kunnen doorstromen naar meer technische functies. Er zal een **shift** plaatsvinden **naar hoger opgeleide profielen**, wat met zich meebrengt dat de sector in competitie komt met andere sectoren die hogere loonvoorwaarden hebben. **Opleidingen** gebeuren nu **'on the job'**: toekomstige operatoren lopen enkele maanden dubbel met huidige operatoren of krijgen een training van de leverancier van de installaties. Er bestaan bijvoorbeeld geen specifieke opleidingen voor infraroodsorteerders of granulatoren. Opleidingen gebeuren dus zeer ad hoc en er zijn geen structurele contacten met opleidingsverstrekkers. In het secundair onderwijs moet **meer aandacht** gaan naar **milieu en techniek** en moet de interesse van leerlingen hiervoor aangewakkerd worden. Dit ontbreekt nu. Er moet een mindset komen naar circulaire economie en het is belangrijk dat het aantrekkelijk wordt om in de recyclagesector aan te slag te kunnen. Structurele afspraken met onderwijs kunnen hiervoor aangewezen zijn.

Patrick Van den Bossche beaamt dit en stelt dat de shift naar hoger – meer technisch – geschoolden zich al langer stelt in de sector van de non ferro recyclage. De automatisering vindt vaak ook plaats om het contact met gevaarlijke stoffen te vermijden. **Jobkrapte** is er nu al duidelijk **bij technisch hoger opgeleide profielen** waaronder ICT-mensen. Ook hier speelt de concurrentie met sectoren als chemie. Opleiding staat hoog op de agenda van het sociaal

overleg. De bedrijven besteden momenteel ongeveer 3% van hun budget aan opleidingen (al dan niet deels met tussenkomst van het sectorfonds INOM). De **knowhow zit in de bedrijven** hetgeen een belangrijk competitieve element is voor de bedrijven waardoor er een barrière om deze kennis met andere te delen, bedrijven willen de (hoogtechnologische) kennis in huis houden.

Lieve De Preter merkt op dat de non ferro sector heel sterk verschilt van de sector van de metaal- en textielrecyclage, vandaar haar pleidooi om in deze typische KMO-sectoren de opleidingsnoden in te vullen op een hoger niveau via het paritair opleidingsfonds. Zij is voorstander van een opleidingsverplichting via CAO.

Marie Van Breusegem maakt voorbehoud bij een opleidingsverplichting. Er gebeuren al heel wat opleidingen op de werkvloer, maar het betreft vaak informele opleidingen waarover niet effectief wordt gerapporteerd. Dit is bijvoorbeeld het geval in de sector van de textielrecyclage waar eerder informele opleidingen gegeven worden om textiel te leren sorteren. Op sectoraal niveau zijn er wel opleidingen rond veiligheid. Binnen de sector van de metaalrecuperatie zijn er de laatste jaren 22% meer opleidingen, maar die gebeuren vaak op de werkvloer.

Koen Smets beaamt dat de kennis betreffende complexe installaties bij voorkeur niet gedeeld wordt, maar hij wijst wel op de noodzaak van opleiding gericht op basisvaardigheden en kennis.

Marie Van Breusegem zegt dat er nu al afspraken zijn met de sociale partners om jongeren kennis te laten maken met de recyclagesector via het onderwijs, maar er is geen structurele samenwerking tussen de sector en het onderwijs. De behoefte aan meer technische profielen stelt zich omwille van de digitalisering in alle sectoren. Er is overal nood aan meer technische profielen en dit leidt tot concurrentie tussen de sectoren in de zoektocht naar de juiste profielen. In de recyclagesector zal ook laaggeschoolde arbeid nodig blijven. Denk bij voorbeeld aan textielrecyclage: ritsen en knopen uit kleding halen is manuele arbeid.

VRAAG

(3) Is het nodig om afspraken te maken met de overheid over de opmaak van een nieuwe STEM-agenda?

Volgens **Geert Dumortier** stelt de vraag naar STEM-profielen zich in alle sectoren, in die zin verschilt de recyclagesector niet van andere sectoren. Aanpassing van de technologieopleidingen heeft een doorlooptijd van 5 à 6 jaar, men mag dus niet meteen resultaat verwachten. Veel werkgevers twifelen om te investeren in de opleiding van werknemers, omdat ze bang zijn dat hun opgeleide werknemers het bedrijf zullen verlaten. Elke sector is nu nog te veel vanuit zijn hokje aan het werken.

Koen Smets merkt tot slot op dat interne opleidingen niet zullen volstaan om de transitie naar circulaire economie te versnellen. Er is nood aan een structurele integratie van het circulair denken in het onderwijs. Het wordt dus een én én-verhaal: onderwijs + interne opleidingen.

Aanbevelingen op een rijtje

- ▶ Zorg dat alle werknemers – ook laaggeschoolde arbeiders – mee zijn met de transitie naar circulaire economie
 - Ontwikkel hiervoor een aangepast opleidingsaanbod – met ondersteuning op paritair niveau voor kmo's
- ▶ Heb oog voor de werkbaarheid en de kwaliteit van jobs voor laaggeschoolden in de recyclagesector

- ▶ Anticipeer op de nood aan meer technische competenties
 - Integreer circulair denken op een structurele manier in het onderwijs
 - Stimuleer interesse voor 'milieu en techniek' met een aangepast curriculum in het secundair onderwijs
 - Zorg voor structurele samenwerking tussen de recyclagesector en het onderwijs

4.2 Economie en bedrijfsvoering

Eerst wordt ingezoomd op barrières die de transitie naar circulaire economie belemmeren en hoe deze kunnen weggewerkt worden. De aangehaalde barrières verschillen van deelsector tot deelsector en hangen samen met de specifieke afvalstromen. Daarna wordt ingegaan op de rol van het economisch en innovatiebeleid bij de transitie naar circulaire economie.

VRAAG

- (1) Wat zijn de belangrijkste barrières in de transitie naar een circulaire economie en hoe kunnen deze weggewerkt worden?

Patrick Van den Bossche stelt dat voor de recyclagebedrijven aangesloten bij Agoria de belangrijkste barrière de toegang tot grondstoffen is. Om investeringen aan te trekken is toegang tot grondstoffen cruciaal en daartoe moeten deze bedrijven op een gemakkelijke manier afvalstromen kunnen invoeren. De strenge regelgeving in de EU, die bovendien niet in alle lidstaten op een zelfde manier wordt toegepast, maakt grensoverschrijdende afvaltransporten zeer moeilijk. Nu moeten alle overheden van de landen waardoor het gevaarlijk afvaltransport passeert apart toestemming geven. Dit zorgt ervoor dat zo'n transporten vaak drie maanden tot soms een jaar duren.

Een oplossing zou kunnen bestaan in een fast-track procedure voor bedrijven met een pre-autorisatie. Dit zou betekenen dat bedrijven niet meer verplicht zijn om van de verschillende overheden toestemming te bekomen voor het gevaarlijk afvaltransport, maar dat een notificatie zou volstaan. Dit is enkel realiseerbaar op korte termijn binnen Europa, in het kader van de herziening van de Europese Verordening overbrenging van afvalstoffen, maar het zou al een stap vooruit zijn. Op internationaal vlak zou dit een aanpassen van de conventie van Bazel zijn waar het veel langer zal duren om een dergelijke aanpassing door te voeren.

Koen Smets geeft aan de **REACH** een belangrijke hinderpaal is voor de recyclage van bepaalde stoffen. Ook **rechtsonzekerheid** is een belangrijke barrière. Als een bedrijf geen rechtszekerheid heeft of er bepaalde materialen al dan niet mogen gebruikt worden, dan is dat een belangrijke barrière om specifieke investeringen te doen. Er is ook nood aan een level playing field. De concurrentie met China is ongelijk. Als de overheid het ernstig meent met de eigen recyclage-industrie, dan moet ze rechtszekerheid bieden voor investeringen. Een vraag die moet beantwoord worden is: Bouw je een Europese recyclage-industrie uit of blijf je afhankelijk van een Aziatische markt voor recyclage? 20 jaar geleden waren er veel meer recyclingactiviteiten in kunststoffen in België, nu zijn die gedelocaliseerd

De overheid heeft belangrijke hefboomen in handen om de vraag naar recyclaten te stimuleren. Ten eerste kan via productnormering bepaald worden dat een nieuw product een bepaald percentage recycleert moet bevatten. Ten tweede kan de overheid ook rechtstreeks de vraag stimuleren via haar eigen aankoopgedrag. Nu bevatten bestekken voor overheidscontracten soms nog een verbod op bepaalde recyclaten.

Patrick Van den Bossche beaamt dat REACH een heel belangrijke barrière vormt en hij citeert het voorbeeld van loodrecyclage. Europa moet aanvaarden dat je gevaarlijke stoffen perfect kan recyclen en hergebruiken. Als lood op de autorisatie lijst komt van REACH dan kan niet alleen de sector van loodrecyclage in Vlaanderen verdwijnen maar komt ook de recyclage van edele, speciale en vaak kritieke metalen in gedrang daar in dit metallurgisch proces lood onontbeerlijk is. Een extra belemmerende factor is de interne bevoegdheidsverdeling in België. REACH behoort tot de bevoegdheid van de federale overheid, terwijl recyclage een bevoegdheid is van de gewesten. Er is nauwelijks communicatie tussen beide beleidsniveaus en dat is conflictueus. De overheden weten volgens Patrick Van den Bossche niet echt waar de klepel hangt. De bevoegdheden zijn te versnipperd en er is te weinig samenwerking tussen de verschillende beleidsniveaus.

Stany Vaes wijst op het belang van productnormering om afzetmarkten voor recyclaten te stimuleren. Ook eco-design met oog op recyclage van onderdelen is ook belangrijk. Hij bevestigt de problematiek van de bevoegdheidsverdeling, maar stelt dat er ook binnen het Vlaams gewest te veel verkokering is en dat overheden te weinig samenwerken. De Vlaamse markt wordt te veel geregisseerd vanuit één overheidsinstantie (OVAM). Hij gaat verder in op de nood aan vraagstimulatie en de hefboomrol van de overheid daarin. Via openbare aanbestedingen kunnen verschillende overheidsniveaus de vraag stimuleren naar gerecycleerde materialen (bv. wegenwerken waarbij een vooropgesteld percentage recycelaat wordt gebruikt). Het minimum op dit vlak is dat het verbod op het gebruik van gerecycleerde materialen geschrapt wordt in overheidsbestekken. Beter nog is het opleggen van een bepaald percentage recycelaat. De overheid kan hierin een voorbeeldrol spelen (cfr. het gebruik van fairtrade producten). Een heel slecht voorbeeld in dit verband is in het Waals gewest de stemformulieren niet gedrukt zijn op gerecycleerd papier. Maar er zijn ook goede voorbeelden waaruit ons land kan leren: vb. het Nederlands leger dat enkel nog handdoeken aankoopt met een bepaald percentage gerecycleerde vezels. Vraagstimulatie is in het bijzonder belangrijk voor immature grondstoffen die weinig waarde hebben en waarnaar nauwelijks vraag is (vb. gerecycleerd textiel). **Patrick Van den Bossche** merkt op dat dit niet het geval is voor recuperatie van kritieke metalen die een hoge waarde hebben en waarnaar de vraag groot is. Voor metalen werkt vraagstimulatie contraproductief.

In verband met overheidsbestekken wijst **Marie Van Breusegem** erop dat bijvoorbeeld gemeenten niet goed weten wat vanuit het oogpunt van circulaire economie goed/ niet goed is om vast te leggen in een bestek. De Vlaamse/federale overheid zou een leidraad kunnen opmaken met zaken waarop moet gelet worden, een soort circulaire toets.

(2) Hoe kan het economisch en innovatiebeleid de transitie naar circulaire economie versnellen?

Patrick Van den Bossche getuigt dat men vanuit Agoria tevreden is over het innovatiebeleid. Er is de speerpuntcluster SIM die aandacht besteedt aan circulaire economie. Bovendien is de kennis inzake materialen aan onze universiteiten zeer hoogstaand. Er is ook een goede netwerking binnen de sector en er kunnen gezamenlijke projecten ingediend worden.

Stany Vaes merkt op dat in Vlaanderen - in tegenstelling tot Wallonië - circulaire economie getrokken wordt vanuit het beleidsdomein leefmilieu (probleem met afvalstoffen en schaarste van grondstoffen). In het Waals gewest is het beleidsdomein Economie trekker en dat impliceert dat meer middelen vanuit het economisch en innovatiebeleid naar circulaire economie gaan. De sluiting van ArcelorMittal in Luik vormde een belangrijke trigger voor het Waals gewest om in te zetten op circulaire economie. Circulaire economie wordt er vooral gezien als een bron van tewerkstelling en men wil de kennis van de staalarbeiders verankeren in de circulaire sector.

Volgens **Patrick Van den Bossche** zijn greenfieldinvesteringen in een nieuwe recyclagesector niet realistisch. Het komt er vooral op aan om te behouden en uit te breiden wat we nu al hebben.

Aanbevelingen op een rijtje

- ▶ Garandeer rechtszekerheid met oog op investeringen
 - via level playing field
 - afstemming met REACH
- ▶ Stimuleer de vraag naar immature afvalstromen (textiel, plastics, ...)
 - via productnormering: % recycleat¹, eco-design
 - overheid als hefboom: aangepaste bestekken, leidraad voor gemeenten
- ▶ Garandeer de toegang tot grondstoffen voor recyclage van (kritieke) metalen
 - vergemakkelijk de procedures voor gevaarlijke afvaltransporten (vb. fast track) op EU niveau
 - zorg voor uniforme toepassing van regelgeving binnen Europa
- ▶ Governance :
 - zorg voor een geïntegreerde benadering van circulaire economie en integreer de beleidsdomeinen economie en innovatie
 - garandeer communicatie en afstemming tussen het federale en het gewestelijke beleidsniveau

4.3 Sociaal overleg

Als laatste punt wordt ingegaan op het sociaal overleg.

Zowel Agoria als Go4circle wijzen erop dat de transitie naar **circulaire economie een zaak is van werkgevers én werknemers samen**.

Go4circle verwijst naar het kennisplatform dat opgericht is samen met ABVV en ACV in de schoot van het paritair comité 142.4 (o.a. kunststoffen). Het organiseren van opleidingen voor werknemers is daar onderdeel van. Bij Go4circle is er bereidheid om dit uit te breiden naar de overige subsectoren. **Lieve De Preter** reageert zeer positief op dit voornemen en stelt dat dit vooral voor kmo-sectoren zoals textiel en metaalrecyclage een goede zaak zou zijn. Marie Van Breusegem wijst op het belang van algemene sensibilisering van werknemers: inzicht in wat is circulaire economie? waarom is het belangrijk? wat is afval en wat kan ik ermee doen?

Geert Dumortier verwijst naar ArcelorMittal waar werknemers goed betrokken worden en bevraagd worden vb. over de manier waarop restproducten kunnen gebruikt worden. In een groot bedrijf als Arcelor is dat uiteraard makkelijker te realiseren dan in een kmo.

Patrick Van den Bossche stelt dat de uitdagingen voor de bedrijven en hun werknemers dezelfde zijn. De sector van de non-ferro recyclage is een kleine sector met enkele grote bedrijven. Het is belangrijk dat de werknemers ook op de hoogte zijn van uitdagingen van de bedrijven (energiekost, REACH, innovatie, recyclage, ...). Als bedrijven en werknemers de uitdagingen samen aanpakken komt men verder en deze uitdagingen worden dan ook geregeld besproken op het paritair contact comité.

¹ Go4circle en Renewi pleiten hiervoor, Agoria is er geen voorstander van.

Aanbevelingen op een rijtje

- ▶ Zet circulaire economie op de agenda van het sociaal overleg
- ▶ Ga als werkgevers en werknemers de uitdagingen inzake circulaire economie samen aan